

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ

#05

ΕΞΑΓΕΤΑΙ Ο «ΜΑΚΡΟΝΙΣΜΟΣ»;
ΤΟΥΣΚ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ ΔΙΠΛΗ ΥΠΟΘΗΚΗ
ΒΡΕΤΑΝΙΑ: Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕΙ ΣΕ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΡΜΠΙΝ...

Ομάδα Μελέτης Ευρωπαϊκών Εξελίξεων
Συντονιστής Δελτίου: Γιώργος Καπόπουλος
Σχόλια και παρατηρήσεις μπορούν να αποστέλλονται
στο info@enainstitute.org

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

02

Εξάγεται ο «Μακρονισμός»;

04

Τουσκ εναντίον Ευρώπης

08

Αυστριακή διπλή υποθήκη

10

Βρετανία: Η κυβέρνηση Μέι σε κρίση και οι ευκαιρίες του Κόρμπιν...

12

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Mε το Δελτίο **Ευρωπαϊκών Εξελίξεων**, το Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών **ΕΝΑ** επιλέγει να πάρει μέρος στον δημόσιο, συχνά συγκρουσιακό, διάλογο γύρω από τα ευρωπαϊκά πράγματα.

Το Δελτίο θα εκδίδεται δύο φορές το μήνα, στο πλαίσιο της ευρύτερης δραστηριότητας του Ινστιτούτου. Στη βάση των αρχών της Ιδρυτικής Διακήρυξης του **ΕΝΑ**, το **Δελτίο Ευρωπαϊκών Εξελίξεων** δεν θα στέκεται πολιτικά και κοινωνικά ουδέτερο απέναντι στα γεγονότα, αλλά θα αναζητεί πειστικές απαντήσεις, σε προοδευτική κατεύθυνση, στις ποικίλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα το ευρω-ενωσιακό εγχείρημα.

Το αφετηριακό ερώτημα στο οποίο το Δελτίο επιχειρεί να απαντήσει δεν είναι το συχνά διατυπούμενο «περισσότερη ή λιγότερη Ευρώπη;» αλλά το «ποια Ευρώπη θέλουμε;» και το πώς αυτή μπορεί να οικοδομηθεί.

Η οικονομική κρίση λειτούργησε ως καταλύτης, επιταχύνοντας την προϊούσα απομάκρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις ιδρυτικές αξίες και αρχές της, από το θεσμικό και κοινωνικό δημοκρατικό της κερκτημένο. Η κυριαρχία μιας τεχνοκρατικά οριζόμενης πολιτικής και οικονομικής ορθοδοξίας απογυμνώνει το ευρωπαϊκό θεσμικό οικοδόμημα από τις δημοκρατικές του λειτουργίες, θέτοντας εκ νέου, με πειστικό τρόπο, το ερώτημα της δημοκρατικής νομιμοποίησης των οργάνων και των αποφάσεων της και της κοινωνικής γείωσης των πολιτικών της. Παράλληλα, με το ξέσπασμα και της προσφυγικής κρίσης, οι αξίες του ανθρωπισμού, της αλληλεγγύης, της ανεκτικότητας και του πλουραλισμού, που λειτούργησαν στο παρελθόν προωθητικά για τη συνάντηση των λαών της Ευρώπης σε μια προοδευτική κατεύθυνση, τίθενται πλέον υπό αμφισβήτηση.

Οι ιδέες και οι απόψεις που διατυπώνονται συναφώς είναι πολλές. Οι απαντήσεις που επεξεργάζονται οι ευρωπαϊκές ελίτ μοιάζουν ωστόσο να αδυνατούν να προσεγγίσουν το κρίσιμο ερώτημα: **Πώς σκεφτόμαστε σήμερα (για) την Ευρώπη του αύριο; Την Ευρώπη που θα ισχυροποιήσει τα δημοκρατικά της αντανάκλαστικά, θα ανακτήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών, θα προτάξει τον κοινωνικό της χαρακτήρα και θα αποκρούσει αποτελεσματικά τη διχαστική ρητορεία της ακροδεξιάς απειλής;**

Το **#5 Δελτίο Ευρωπαϊκών Εξελίξεων**, εστιάζει σε θέματα που παρουσιάζουν αυξημένο ενδιαφέρον στην τρέχουσα συγκυρία, συγχρόνως όμως η εξέλιξή τους αναμένεται να επηρεάσει μεσομακροπρόθεσμα το μέλλον της Ευρώπης:

- Το μεγάλο στοίχημα του Εμανουέλ Μακρόν είναι η εξαγωγή της «συνταγής», με την οποία κέρδισε τις γαλλικές εκλογές, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, **ενόψει των θεσμικών αλλαγών σε ΕΕ-Ευρωζώνη και των ευρωεκλογών του 2019**
- Η πρόσφατη πρόταση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Ντόναλντ Τουσκ για κατάργηση της υποχρεωτικής μετεγκατάστασης καταδεικνύει τις έντονες **αντιθέσεις στο εσωτερικό της ΕΕ** καθώς και την **έλλειψη ενιαίας πολιτικής στο ζήτημα του προσφυγικού**
- Η συμμετοχή της **ακροδεξιάς στην κυβέρνηση της Αυστρίας** περιλαμβάνει **ενδεχόμενες παρενέργειες στη Γερμανία, στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη**
- Η **επώδυνη διαπραγμάτευση του Brexit** έχει διαμορφώσει μία κατάσταση διαρκούς κρίσης για την Τερέζα Μέι και τους Συντηρητικούς, φέρνοντας σε **θέση υπεροχής τον Τζέρεμι Κόρμπιν και τους Εργατικούς** στη Βρετανία

ΕΞΑΓΕΤΑΙ Ο «ΜΑΚΡΟΝΙΣΜΟΣ»;

Η πρόταση Μακρόν για τη μεταρρύθμιση της Ευρωζώνης συνοδεύεται από μια ταυτόχρονη προσπάθεια του Γάλλου προέδρου για μια ευρύτατη πολιτική συμπαράταξη στις χώρες-μέλη της ΕΕ με ορίζοντα τις ευρωεκλογές της άνοιξης του 2019 και με στόχο την ανάσχεση του αντιευρωπαϊκού λαϊκισμού. Έτσι, εύλογα τίθεται το ερώτημα αν είναι δυνατή η «συνταγή» νίκης του Μακρόν στις γαλλικές εκλογές της άνοιξης του 2017 σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μια συνταγή που, σε ό,τι αφορά τη Γαλλία, οδήγησε, αν μη τι άλλο, στην εξαέρωση του Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Στη σκιά της παρατεταμένης μετεκλογικής αβεβαιότητας και ρευστότητας στην Γερμανία κάθε μέρα που περνά ενισχύεται η παραδοχή ότι οι προτάσεις Μακρόν για την μεταρρύθμιση της Ευρωζώνης θα είναι το σημείο αναφοράς μιας fast track συνολικής διαπραγμάτευσης που θα έχει ωφέλιμο χρόνο το τρίμηνο μεταξύ Μαρτίου και Ιουνίου.

Η πρόταση Μακρόν, έτσι όπως κωδικοποιήθηκε στο λόγο του Γάλλου προέδρου στη Σορβόνη στις 26 Σεπτεμβρίου, έχει ως βασικά σημεία αναφοράς τη θέσπιση θέσης Υπουργού Οικονομικών της Ευρωζώνης, που θα διαχειρίζεται έναν κοινό Προϋπολογισμό, αλλά και την δημιουργία «Βουλής του Ευρώ» – με ανοικτό ερώτημα τη σύνθεση της, αν θα προέρχεται δηλαδή από το Ευρωκοινοβούλιο ή από τα εθνικά κοινοβούλια. Αποτελεί, ουσιαστικά, μία προσπάθεια εξισορρόπησης και θεσμικής ευταξίας της ζώνης των 19 της ΟΝΕ που, αν υλοποιηθεί, θα τερματίσει τη σημερινή ανεξέλεγκτη παντοδυναμία του Eurogroup, έτσι όπως αυτή διαμορφώθηκε από την έναρξη της κρίσης την άνοιξη του 2010 μέχρι σήμερα.

Στην πρόταση Μακρόν την οποία ο Γάλλος πρόεδρος συνδέει άτυπα, αλλά ουσιαστικά, ως εγγύηση που θα κάμψει τις όποιες επιφυλάξεις και αντιρρήσεις του Βερολίνου με την πλήρη εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας, δεν υπάρχει καμιά δέσμευση ή πρόβλεψη για την αντιμετώπιση των δύο προβλημάτων που γιγαντώθηκαν στην πορεία της κρίσης της Ευρωζώνης από το 2010 και μετά:

- Την ενίσχυση της περιφερειακής απόκλισης Βορρά-Νότου
- Την παράλληλη αύξηση των κοινωνικών-ταξικών ανισοτήτων στο εσωτερικό όλων των κρατών-μελών.

Επιπλέον, θολό παραμένει σε ποιο βαθμό ο Μακρόν είναι διατεθειμένος να δεχθεί την μετατροπή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο με τις προδιαγραφές και τα προαπαιτούμενα που είχε διατυπώσει ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε.

Σε ό,τι αφορά την πρόταση του Βερολίνου για έλεγχο της συμμόρφωσης με το Σύμφωνο Σταθερότητας και αυτόματη επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες, που δεν συμμορφώνονται με το πλαφόν 3% των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, όχι πλέον από την «χαλαρή» Κομισιόν αλλά από τον ESM, φαίνεται ότι δεν βρήκε την αναμενόμενη στήριξη στο Eurogroup, ώστε να μπορεί η γερμανική πλευρά να την αναδείξει ως προαπαιτούμενο της συνολικής ευρωπαϊκής διαπραγματεύσεως.

Όμως πέραν της μεταρρύθμισης της Ευρωζώνης ο Μακρόν δραστηριοποιείται για την συγκρότηση μιας ευρύτατης δημοκρατικής συμπαράταξης εναντίον του αντιευρωπαϊκού λαϊκισμού, μια προσπάθεια εξαγωγής σε Ε.Ε-Ευρωζώνη της συνταγής που του χάρισε πέρυσι τη νίκη στην Γαλλία.

Σε τι ακριβώς συνίσταται η πρωτοβουλία Μακρόν με ορίζοντα τις ευρωεκλογές της άνοιξης του 2019; Στοχεύει στη σύμπληξη μιας εκλογικής συμμαχίας δημοκρατικών δυνάμεων που θα στηρίζουν μια πρόταση, ένα σχέδιο μεταρρύθμισης ΕΕ-Ευρωζώνης και θα φράξουν τον δρόμο στις δυνάμεις της λαϊκιστικής ακροδεξιάς;

Ή μήπως, ευρύτερα, στοχεύει στην εξαγωγή της συνταγής υπέρβασης της διπολικής αντιπαράθεσης Δεξιάς-Αριστεράς, που ήταν η εκλογική συνταγή επιτυχίας του Γάλλου προέδρου στις προεδρικές και στις βουλευτικές εκλογές; Αποτελεί η «υπέρβαση» αναγκαίο βήμα, ένα ρεαλιστικό, δηλαδή, σύγχρονο «Λαϊκό Μέτωπο», απέναντι στην απειλή της ακροδεξιάς ή μια κύρια στόχευση που αναζητά νομιμοποιητικό άλλοθι; Κύρια στόχευση με την έννοια της εκκαθάρισης του τοπίου, ώστε να υπάρχουν οι μικρότερες δυνατές αντιστάσεις σε διαρθρωτικές αλλαγές ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων και συρρίκνωσης του Κράτους Πρόνοιας, αλλά και τη νομιμοποίηση μιας εξωραϊσμένης, αλλά άθικτης στην αντιαναπτυξιακή της ουσία, μόνιμης δημοσιονομικής λιτότητας; Στους λίγους μήνες της διακυβέρνησής του, ο Μακρόν, με τα δείγματα γραφής που έδωσε, δεν διασκέδασε τους φόβους ότι κλίνει προς την δεύτερη εκδοχή. Έτσι, τη στιγμή που μέχρι πριν από λίγο οι Σοσιαλδημοκράτες στην Γερμανία φαίνονταν αποφασισμένοι να εγκαταλείψουν την Ατζέντα 2010 του Σρέντερ, ο Μακρόν αναζητά πανευρωπαϊκό μέτωπο κατά της ακροδεξιάς γύρω από μια κοινωνική-οικονομική πλατφόρμα που δεν είναι τίποτε άλλο παρά η ευρωπαϊκή αναγωγή της Ατζέντας 2010!

Και όχι μόνο. Η πρόταση Μακρόν για την Ευρωζώνη, ως βάση ενός γαλλογερμανικού συμβιβασμού, αν δεν εμπλουτισθεί με εργαλεία άμβλυσης γεωγραφικών και κοινωνικών ανισοτήτων και αποκλίσεων θα κινδυνεύει να μας θυμίσει την πρόταση των Σόιμπλε-Λάμερς, το Σεπτέμβριο του 1994, για δημιουργία σκληρού ευρωπαϊκού πυρήνα ενισχυμένης πολιτικής συνοχής.

Η τοποθέτηση της Αριστεράς είναι δεδομένη ως αρνητική στον «Μακρονισμό», καθώς στην ουσία την καλεί να αυτοαναιρεθεί, να αυτοδιαλυθεί, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα την εξαέρωση του Σοσιαλιστικού Κόμματος στην Γαλλία. Σε ό,τι αφορά τις προτάσεις Μακρόν για την Ευρωζώνη και την προοπτική εκλογικής συνεργασίας ενόψει των ευρωεκλογών του 2019, είναι σαφές ότι η σύμπλευση δεν μπορεί να προεξοφληθεί με μόνο κοινό παρονομαστή το φόβητρο της ακροδεξιάς, ούτε με μοναδικό κίνητρο την πολιτική πλαισίωση της Ευρωζώνης.

Εξάγεται ο «Μακρονισμός», η συνταγή πολιτικής σταθεροποίησης στο «παρά πέντε», με τον κανιβαλισμό της Σοσιαλδημοκρατίας κατά κύριο λόγο και δευτερευόντως της Δεξιάς για την δημιουργία μιας κεντρώας παράταξης; Σε ό,τι αφορά την Ιταλία, το πρώτο που μπορούμε να παρατηρήσουμε είναι ότι ο ορίζοντας είναι πιο κοντινός από τις ευρωεκλογές του 2019, στον οποίο φέρονται να επικεντρώθηκαν οι Μακρόν - Ρέντσι στην πρόσφατη συνάντησή τους στις αρχές Δεκεμβρίου στο Παρίσι. Το επείγον ερώτημα που στην πραγματικότητα θα πρέπει να απασχόλησε τον πρόεδρο της Γαλλίας και τον πρώην πρωθυπουργό της Ιταλίας και ηγέτη του Δημοκρατικού Κόμματος, είναι οι βουλευτικές εκλογές στην Ιταλία, που θα διεξαχθούν στις αρχές Μαρτίου.

Με άλλα λόγια, το ερώτημα αν μπορεί να εφαρμοσθεί στην Ιταλία η συνταγή Μακρόν, η οποία την άνοιξη του 2017 ανέκοψε το ρεύμα της Λεπέν και του Εθνικού Μετώπου, με κόστος την εξαέρωση των Σοσιαλιστών και την εκλογική συρρίκνωση της Δεξιάς, δηλαδή του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, ένας προβληματισμός που εκ των πραγμάτων ακυρώνεται από την επίσπευση των εκλογών που αρχικά είχαν προγραμματισθεί για τα τέλη Μαΐου.

Ο στόχος προφανής: Κάτω από την ομπρέλα μιας πανευρωπαϊκής πρωτοβουλίας, ο Ρέντσι να επανιδρύσει μια κεντρώα παράταξη και να αποτρέψει την εκλογική πρωτιά του ετερόκλητου λαϊκιστικού και ευρωσκεπτικιστικού Κινήματος των Πέντε Αστέρων του Μπέπε Γκρίλο και ταυτόχρονα να μην επιτρέψει στην Φόρτσα Ιταλία του Μπερλουσκόνι και την ακροδεξιά Λέγκα του Βορρά του Σαλβίνι, να απορροφήσουν την δυσaréσκεια της κοινωνίας από τη μόνιμη δημοσιονομική λιτότητα στην Ευρωζώνη.

Η εξαγωγή του «Μακρονισμού» στην Ιταλία μοιάζει δύσκολη, πρώτα από όλα γιατί ο Ρέντσι κινήθηκε στην γραμμή μεταρρυθμίσεις-διαρθρωτικές αλλαγές στη χώρα και πολιτική πλαισίωση της Ευρωζώνης από το 2014 και ηττήθηκε στο δημοψήφισμα στα τέλη του 2016.

Η Ιταλία, όπως κατέδειξε η εμφατική άρνηση της κυβέρνησης Τζεντιλόνι στα τέλη του περασμένου χρόνου να πάρει πρόσθετα δημοσιονομικά μέτρα, δεν έχει τις αντοχές για να επαναλάβει το πείραμα Μακρόν: Στη Γαλλία τα σκληρά μέτρα για εναρμόνιση με τη Γερμανία ελήφθησαν στην αρχή της θητείας ενός νέου και άφθαρτου προέδρου, ενώ στην Ιταλία στο τέλος της θητείας της Βουλής, με τον Ρέντσι να έχει διαψεύσει τις προσδοκίες και της εκλογικής του βάσης, αλλά και να μην έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη του Βερολίνου και των Βρυξελλών.

Εκεί που θα κριθεί κατά πόσον η «συνταγή» Μακρόν εξάγεται, είναι η Γερμανία, σε ποιο βαθμό δηλαδή ο Σουλτς και οι Σοσιαλδημοκράτες θα πετύχουν από τους Χριστιανοδημοκράτες και την Μέρκελ την αποδοχή των προτάσεων του Γάλλου προέδρου για την μεταρρύθμιση της Ευρωζώνης.

Επί του παρόντος δεν είναι ξεκάθαρο αν οι Σοσιαλδημοκράτες στο Βερολίνο έχουν καταστήσει στους Χριστιανοδημοκράτες σαφές ότι η αποδοχή της πρότασης Μακρόν είναι προαπαιτούμενο για την συγκρότηση νέου μεγάλου συνασπισμού ή αν η πλειοδοσία τους υπέρ της ατζέντας του Γάλλου προέδρου για την Ευρωζώνη είναι αναγκαίο άλλοθι απέναντι στην εκλογική και κομματική τους βάση, για να νομιμοποιηθεί η στροφή από τη δέσμευση για παραμονή στην αντιπολίτευση, στην αναζήτηση μιας τρίτης τετραετούς συγκυβέρνησης με τους Χριστιανοδημοκράτες.

Συμπερασματικά, η πρόταση Μακρόν για την Ευρωζώνη αλλά και ο «Μακρονισμός» είναι σήμερα ένα ανοικτό στοίχημα που δεν έχει σταθερά κερδηθεί στην ίδια την Γαλλία, δεν είναι δεδομένο ότι θα βρει την αναγκαία για την αξιοπιστία του ανταπόκριση από το ζητούμενο νέο μεγάλο συνασπισμό στη Γερμανία ενώ, τέλος, είναι μάλλον βέβαιο ότι δεν μπορεί να αποτελέσει παράγοντα αποτροπής της μη αναστρέψιμης αποσταθεροποίησης της Ιταλίας.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, ένας πρώτος απολογισμός της εμβέλειας της πρότασης Μακρόν για την Ευρωζώνη, αλλά και της εξαγωγιμότητας του «Μακρονισμού», θα μπορεί να γίνει στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2018.

ΤΟΥΣΚ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η πρόσφατη πρόταση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Ντόναλντ Τουσκ, περί κατάργησης του συστήματος μετεγκατάστασης προσφύγων ανέδειξε το βαθύ διχασμό στο εσωτερικό της Ε.Ε. και την έλλειψη ενιαίας πολιτικής για την αντιμετώπισή του, προς όφελος των ακραίων φωνών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δείχνει παντελώς ανέτοιμη απέναντι σε ενδεχόμενο κλιμάκωσης της προσφυγικής κρίσης δείχνοντας ότι δεν κινείται, ως όφειλε, προς την κατεύθυνση ενδυνάμωσης της αλληλεγγύης και του διαμοιρασμού των βαρών.

Δύο και πλέον χρόνια μετά το ξέσπασμα της προσφυγικής κρίσης το εν λόγω ζήτημα συνεχίζει να αποτελεί βραδυφλεγή βόμβα για τη συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ακραίες φωνές να βρίσκουν ανοιχτές πόρτες στις Βρυξέλλες.

Η πρόσφατη πρόταση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Ντόναλντ Τουσκ, για κατάργηση του υποχρεωτικού συστήματος μετεγκατάστασης προσφύγων, αλλά και η διήμερη Σύνοδος Κορυφής 14-15 Δεκεμβρίου, αποτύπωσαν τις έντονες αντιθέσεις στο εσωτερικό της ΕΕ.

Στην επιστολή προς τους ευρωπαίους ηγέτες ο Πρόεδρος της ΕΕ χαρακτήρισε τις ποσοτώσεις μη αποτελεσματικές και διχαστικές, ενώ τόνισε ότι πρέπει να επιτευχθεί «συναίνεση έως τον Ιούνιο του 2018 για τη μεταναστευτική πολιτική της Ένωσης, βασισμένη στο πνεύμα της ευθύνης και της αλληλεγγύης».

Ευθύνη και αλληλεγγύη δεν διαπίστωσε, πάντως, στις προτάσεις Τουσκ τόσο το σύνολο των κρατών-μελών, πλην των χωρών Visegrad (Τσεχία, Πολωνία, Σλοβακία και Ουγγαρία), όσο και η πλευρά της Κομισιόν. Ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Φρανς Τίμερμανς και ο Έλληνας Επίτροπος Μετανάστευσης, Δημήτρης Αβραμόπουλος - που προέρχονται, μάλιστα, από το συντηρητικό Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα - άσκησαν έντονη δημόσια κριτική στον Πολωνό πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αποτυπώνοντας τις διαφορετικές γραμμές που υπάρχουν ακόμη και μεταξύ των οργάνων της Ένωσης. Ο Επίτροπος χαρακτήρισε «αντιευρωπαϊκή» την πρόταση Τουσκ και ότι «υπονομεύει έναν από τους βασικούς πυλώνες της Ε.Ε., την αλληλεγγύη» αφού «χωρίς αλληλεγγύη, η Ευρώπη δεν μπορεί να υπάρξει» ενώ ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής υπογράμμισε ότι «είτε θα βρούμε μια ευρωπαϊκή λύση για το θέμα της μετανάστευσης είτε δεν θα υπάρξει λύση» διότι «δεν μπορούν

Μετά τη Σύνοδο Κορυφής, η Γερμανίδα καγκελάρια Άνγκελα Μέρκελ και ο Γάλλος πρόεδρος, Εμανουέλ Μακρόν με δηλώσεις τους κράτησαν αποστάσεις από την πρόταση Τουσκ, προτάσσοντας επικοινωνιακά τη λέξη «αλληλεγγύη». Το Βερολίνο, πριν από τη Σύνοδο Κορυφής, είχε διαμηνύσει μέσω διαρροής κυβερνητικής πηγής ότι δεν επρόκειτο να κάνει αποδεκτές τις θέσεις Τουσκ.

Το ανησυχητικό σημείο σχετικά με την βαθιά αντιευρωπαϊκή πρόταση του προέδρου της ΕΕ για το ζήτημα του προσφυγικού φαίνεται να μην μία σκέψη εν κενώ και αποσπασματική διαδικασία, αλλά μία βαθιά συμβολική κίνηση. Ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του οργάνου που καθορίζει τις γενικές πολιτικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προχώρησε σε μία πρόταση που επί της ουσίας κλονίζει τη διάσταση της αλληλεγγύης, που θα έπρεπε να κυριαρχεί στο εσωτερικό της ΕΕ.

Στην πραγματικότητα, κλείνει το μάτι σε ακραίες θέσεις και ηγεσίες χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (όπως οι χώρες Visegrad αλλά και η νέα πολιτική ηγεσία της Αυστρίας), βάζοντας στην ατζέντα τις διχαστικές και ιδιοτελείς προσεγγίσεις για τη διαχείριση της προσφυγικής κρίσης. «Ο άνεμος γυρνά προς την κατεύθυνσή μας», δήλωσε χαρακτηριστικά ο νέος πρωθυπουργός της Πολωνίας Ματέους Μοραβιέτσκι, κατά την προημερών συνάντησή του με τον Ούγγρο ομόλογό του Βίκτορ Όρμπαν, ο οποίος από την πλευρά του τόνισε ότι «η μεταναστευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέτυχε, πρόκειται για θεαματική αποτυχία. Είναι σαφές ότι οι ευρωπαϊκοί λαοί δεν θέλουν τη μετανάστευση, μολονότι πολλοί ηγέτες εξακολουθούν να προωθούν αυτήν την πολιτική που έχει αποτύχει».

Οι παραπάνω εξελίξεις καταδεικνύουν τη συνεχιζόμενη έλλειψη πραγματικά ενιαίας πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ευαίσθητο ζήτημα της προσφυγικής/μεταναστευτικής κρίσης. Ενώ η ΕΕ διαπραγματεύεται με τη Βρετανία για τους όρους του Brexit, προετοιμάζεται για τη μάχη του Προϋπολογισμού χωρίς τη σημαντική χρηματική συμμετοχή του Λονδίνου, έχει ενεργές αποσχιστικές/αυτονομιστικές τάσεις στο εσωτερικό της (βλ. Καταλονία), συντηρείται ένα ακόμη μέτωπο αβεβαιότητας, με προτάσεις που ρίχνουν το βάρος της διαχείρισης των προβλημάτων σε συγκεκριμένα κράτη-μέλη (Ελλάδα και Ιταλία) αντί να επικεντρωθούν σε λύσεις μέσω του κοινού διαμοιρασμού των βαρών.

Με δεδομένη την εύθραυστη κατάσταση στη Μέση Ανατολή μία κλιμάκωση της προσφυγικής κρίσης με αύξηση των ροών δεν μπορεί να αποκλειστεί. Η Ευρώπη όχι μόνο δεν είναι έτοιμη για τη διαχείριση ενός τέτοιου ενδεχομένου, αλλά δείχνει ακόμη πιο ευάλωτη σε εσωτερικές τριβές και διαφοροποιήσεις.

ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ ΔΙΠΛΗ ΥΠΟΘΗΚΗ

Αν το 2000 η Αυστρία απομονώθηκε πολιτικά όταν η Ακροδεξιά εισήλθε για πρώτη φορά σε κυβερνητικό συνασπισμό, σήμερα το ερώτημα είναι πού μπορεί να φθάσουν οι παρενέργειες της εισόδου του ακροδεξιού Κόμματος της Ελευθερίας ως ήσσονος εταίρου σε κυβερνητικό συνασπισμό με το Λαϊκό Κόμμα. Σε ποιο βαθμό θα εμποδίσει την πολιτική απομόνωσης της Εναλλακτικής για την Γερμανία, όπως και μέχρι ποιο σημείο θα θωρακίσει τις αποκλίσεις της Πολωνίας και της Ουγγαρίας από το ευρωπαϊκό δημοκρατικό κεκτημένο.

Για δεύτερη φορά μετά την πενταετία 2000-5, το Κόμμα της Ελευθερίας, η ακροδεξιά στην Αυστρία, εισέρχεται σε κυβερνητικό συνασπισμό ως ήσσων εταίρος της Δεξιάς του Λαϊκού Κόμματος. Τότε με Καγκελάριο τον Σούσελ, σήμερα με τον Σεμπάστιαν Κουρτς.

Τότε με παρουσία συμβολική, σήμερα με βαρύνουσα, καθώς το Κόμμα της Ελευθερίας ανέλαβε τα κρίσιμα υπουργεία Εσωτερικών, Εξωτερικών και Άμυνας. Η ύπαρξη προηγούμενου, αντί να αποδραματοποιεί, ενισχύει την ανησυχία για τις παρενέργειες των εξελίξεων στη Βιέννη, σε μια ευρωπαϊκή συγκυρία πολύ πιο δυσμενή από αυτήν του 2000, όταν η είσοδος της Ακροδεξιάς στην κυβέρνηση οδήγησε, με πρωτοβουλία του τότε Πρόεδρου της Γαλλίας Σιράκ, σε πολιτική καραντίνα της κυβέρνησης Σούσελ-Χάιντερ από την τότε ΕΕ των 15.

Σήμερα, η δεύτερη αποδοχή της ακροδεξιάς της Αυστρίας, ως μιας πολιτικής δύναμης σαν τις άλλες, δεν καταργεί κάποια διαχωριστική γραμμή η οποία ήταν ούτως ή άλλως αχνή στην χώρα, από το 1945 και μετά.

Η ακροδεξιά ως κυβερνητικός εταίρος στη Βιέννη θα επηρεάσει δύο εκτός συνόρων μέτωπα: Την πολιτική σκηνή στο Βερολίνο αλλά και στο Μόναχο, καθώς και την ευρωπαϊκή και εσωτερική πολιτική των δύο χωρών που τα τελευταία χρόνια φαίνεται να αποκλίνουν από την ευρωπαϊκή πολιτική δημοκρατική ορθότητα, την Πολωνία και την Ουγγαρία.

Αν στη γερμανόφωνη Αυστρία η άκρα Δεξιά είναι αποδεκτή ως ένα κόμμα σαν τα άλλα, τότε εκ των πραγμάτων δυσχεραίνεται σε τοπικό και ομοσπονδιακό επίπεδο η απομόνωση της Εναλλακτικής για την Γερμανία. Εξυπακούεται ότι ο κίνδυνος είναι αυξημένος στη Βαυαρία, το ομόσπονδο κράτος που μοιάζει πιο πολύ με την Αυστρία σε ό,τι αφορά τον κοινωνικό συντηρητισμό. Άλλωστε τα αποτελέσματα των εκλογών της 24ης Σεπτεμβρίου, που καταγράφηκαν σοβαρές απώλειες της Χριστιανοκοινωνιστικής Ένωσης σε όφελος της Εναλλακτικής πιστοποιούν την ύπαρξη του κινδύνου.

Σε ό,τι αφορά τη Βαρσοβία και τη Βουδαπέστη η κυβερνητική αλλαγή στην Βιέννη δεν επιτρέπει πλέον να θεωρήσουμε την ενίσχυση της Ακροδεξιάς ως φαινόμενο που αφορά μόνο την Ανατολική Ευρώπη και τις τέσσερις χώρες του Visegrad, αλλά πολιτική τάση πανευρωπαϊκών διαστάσεων.

Σε αντίθεση με την ολιγόμηνη της απομόνωση στην Ευρώπη των «15» το 2000, σήμερα, στις αρχές του 2018, η Αυστρία διαθέτει ερείσματα στην Ευρώπη των 27 από την τετράδα του Visegrad και τις τρεις Βαλτικές Χώρες μέχρι και την Νοτιοανατολική Ευρώπη, όπου οι διαχωριστικές γραμμές μεταξύ ευρωπαϊκής πολιτικής ορθότητας και επιθετικού αναθεωρητικού εθνικισμού είναι δυσδιάκριτες.

Η αυστριακή περιπλοκή και οι πιθανές παρενέργειες της στη Γερμανία και στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη υπονόμισαν σε μεγάλο βαθμό τη βεβαιότητα που φώτιζε την πλήρη ένταξη των χωρών του πρώην Ανατολικού Μπλοκ στην Ε.Ε ως απόλυτη εγγύηση αποφυγής παλινδρόμησης της περιοχής στο σκοτεινό παρελθόν του Μεσοπολέμου.

Ένα σκοτεινό παρελθόν, στο οποίο όλες οι χώρες της περιοχής - περιλαμβανομένης της Αυστρίας από το 1934 και μετά και με μοναδική εξαίρεση την Τσεχοσλοβακία μέχρι τη Συμφωνία του Μονάχου το 1938 - ήταν αυταρχικά καθεστώτα εθνικιστικής η φασίζουσας και ακόμη χειρότερα, απροκάλυπτα φασιστικής ταυτότητας.

ΒΡΕΤΑΝΙΑ: Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΜΕΙ ΣΕ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΤΟΥ ΤΖΕΡΕΜΙ ΚΟΡΜΠΙΝ

Οι Εργατικοί του Τζέρεμι Κόρμπιν δεν ταλανίζονται από την ξενοφοβία και τις εθνικιστικές ψευδαισθήσεις που συναντούμε στο εκλογικό σώμα και τα στελέχη των Συντηρητικών της Τερέζα Μέι. Πράγμα που διευκολύνει τη διαφαινόμενη προσχώρηση του ηγέτη των Εργατικών στην υποστήριξη ενός «μαλακού» Brexit που εξασφαλίζει πρόσβαση της Βρετανίας στην εσωτερική αγορά της Ε.Ε. έναντι αποδοχής της αρχής της ελεύθερης μετακίνησης προσώπων.

Συμβαίνει ενίοτε στην πολιτική μια εκλογική ήττα να πανηγυρίζεται σαν νίκη και μια νίκη να θεωρείται η αρχή του τέλους. Έτσι συνέβη στις βρετανικές εκλογές του Ιουνίου του 2017. Το αναπάντεχο αποτέλεσμα - οι Συντηρητικοί έχασαν έδρες, ενώ επιδίωκαν να τις αυξήσουν, οι Εργατικοί πέτυχαν τα υψηλότερα ποσοστά τους από το 2001 - αντί να δώσει την πολιτική ώθηση που χρειαζόταν η Τερέζα Μέι για να διαπραγματευτεί το Brexit, έφερε τη Βρετανία σε μεγαλύτερη πολιτική αστάθεια και τη συντηρητική κυβέρνηση σε αντίστροφη μέτρηση για την πτώση της.

Παρά το κακό αποτέλεσμα, η επιλογή της Τερέζα Μέι για ανανέωση της εντολής της και ενίσχυση της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας της δεν ήταν καθόλου παράλογη. Οι διαπραγματεύσεις για την έξοδο της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσιάζουν πρωτοφανείς, απρόβλεπτες δυσκολίες που απορροφούν όλη την ενεργητικότητα της βρετανικής κυβέρνησης, παρά την επικουρία μιας ιδιαίτερα αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης. Ο πολιτικός κίνδυνος εξάλλου δεν είναι ασήμαντος. Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος δεν ήταν οριακό μόνο στη βρετανική κοινωνία. Δίχασε και τη βρετανική πολιτική ελίτ και τα στελέχη του Συντηρητικού Κόμματος. Σε κάθε κρίσιμη φάση των διαπραγματεύσεων, η Μέι έχει να χειριστεί τις επιφυλάξεις ή τις ανοιχτές διαφωνίες δικών της βουλευτών και υπουργών την ώρα που σχεδόν όλοι οι οικονομικοί αναλυτές δεν παύουν να προεξοφλούν αρνητικές επιπτώσεις, ακόμη και οικονομική καταστροφή, από την πραγματοποίηση του Brexit. Ενάμιση χρόνο μετά το δημοψήφισμα για τη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις διαπραγματεύσεις κυριαρχεί σύγχυση και αδιάκοπες παλινωδίες μεταξύ ενός «σκληρού» Brexit, στο πλαίσιο του οποίου η Βρετανία σχετίζεται με την ΕΕ σαν οποιαδήποτε «τρίτη» χώρα, και ενός «μαλακού» Brexit -η Βρετανία κρατά μια «ειδική σχέση» με την ΕΕ και κυρίως την εσωτερική της αγορά, αλλά σε αντάλλαγμα δέχεται την, τόσο απεχθή στη δεξιά πτέρυγα των Συντηρητικών, αρχή της ελεύθερης μετακίνησης προσώπων - άρα και μεταναστών.

Από τις πρώτες μέρες μετά το δημοψήφισμα, την απροσδόκητη επίδοση των Εργατικών του Τζέρεμι Κόρμπιν και την εκτόξευση της δημοφιλίας του, οι προβλέψεις μιλούσαν για άνοδο του Κόρμπιν στην εξουσία μέχρι το τέλος της χρονιάς. Οι προβλέψεις δεν επιβεβαιώθηκαν, δεν φαίνεται όμως να ήταν αβάσιμες. Οι βαρώνοι του Συντηρητικού Κόμματος και ιδιαίτερα οι Μπόρις Τζόνσον και Ντέιβιντ Ντέιβις, φαίνεται πως σχεδίαζαν την ανατροπή της Μέι, υπαναχώρησαν όμως μπροστά στις κολοσσιαίες δυσκολίες των διαπραγματεύσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση, παραχωρώντας της το δυσβάσταχτο προνόμιο να τις χειριστεί και να υποστεί το πολιτικό κόστος η ίδια. Γεγονός είναι πως η Βρετανίδα πρωθυπουργός τελεί υπό προθεσμία από το ίδιο της το κόμμα, ενώ φαίνεται απίθανο να την αφήσουν να ηγηθεί ξανά του κόμματος σε νέες εκλογές, την ώρα ακριβώς που ηγείται των σπουδαιότερων και πιο περίπλοκων διαπραγματεύσεων στη σύγχρονη ιστορία της Βρετανίας. Ο μικρής έκτασης ανασχηματισμός στο οποίο προχώρησε η Τερέζα Μέι, αποτυπώνει με σαφήνεια τις περιορισμένες επιλογές της και το πολιτικό αδιέξοδο στο οποίο έχουν περιέλθει οι Τόρις.

Μια τέτοια κατάσταση φαντάζει εξαιρετικά ευνοϊκή για τον Τζέρεμι Κόρμπιν, πράγμα που πιστοποιείται με την εμφανή υπεροχή του, έναντι της Μέι, σε κάθε κοινοβουλευτική τους αντιπαράθεση. Ωστόσο, τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά. Τόσο ο ευρωσκεπτικισμός, όσο και το Brexit, δίχασαν και το Εργατικό κόμμα, στελέχη και ψηφοφόρους και ειδικά, μάλιστα, εκείνους που ανήκουν στην αριστερή πτέρυγα των Εργατικών.

Στις δεκαετίες του 1970 και του 1980 η αμφισβήτηση της ένταξης της Βρετανίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες προερχόταν κυρίως από το, τότε παραδοσιακά σοσιαλιστικό, Εργατικό Κόμμα. Πρόκειται για το πολιτικό και ιδεολογικό περιβάλλον από το οποίο προέρχεται ο Τζέρεμι Κόρμπιν. Στη δεκαετία του 1990 και εφεξής, ο ευρωσκεπτικισμός, συνδυασμένος με εθνικισμό και ξеноφοβία, πέρασε στο στρατόπεδο της δεξιάς, διχάζοντας βαθιά το Συντηρητικό Κόμμα.

Η κριτική που ασκείται στον Κόρμπιν από την εσωκομματική του αντιπολίτευση και από τον πρώην πρωθυπουργό Τόνι Μπλερ είναι πως θα έπρεπε να είχε εκμεταλλευτεί την αλλοπρόσαλλη διαχείριση του Brexit από την Μέι και να είχε διευρύνει το δημοσκοπικό προβάδισμά του και ο λόγος που δεν το επιτυγχάνει είναι η εξίσου θολή δική του στάση. Θα έπρεπε, δηλαδή, να έχει αφενός ξεκαθαρίσει τη θέση του υπέρ της διατήρησης όσο γίνεται περισσότερων δεσμών με την Ευρωπαϊκή Ένωση και αφετέρου να επιδιώξει την ακύρωση του ίδιου του Brexit, ζητώντας νέο δημοψήφισμα επικύρωσης της διαπραγμάτευσης. Οι εσωτερικές διαφωνίες των Εργατικών αναδείχτηκαν σε πρόσφατη ψηφοφορία επί τροπολογίας Εργατικού βουλευτή που πρότεινε την παραμονή της Βρετανίας στην Τελωνιακή Ένωση μετά το Brexit. Η οδηγία του Κόρμπιν για αποχή αγνοήθηκε από το 1/4 των βουλευτών του, οι οποίοι υπερψήφισαν την τροπολογία, αλλά και από τρεις ευρωσκεπτικιστές βουλευτές των Εργατικών που την καταψήφισαν.

Ωστόσο, οι Εργατικοί του Κόρμπιν έχουν ένα πλεονέκτημα έναντι των αντιπάλων τους. Το σημείο-κλειδί που διχάζει τους Συντηρητικούς είναι η αποδοχή της αρχής της ελεύθερης μετακίνησης προσώπων από την στη Βρετανία, αλλά και, ιδιαίτερα σημαντικό, από την Ιρλανδία στη Βρετανία, σαν αντάλλαγμα για τη διατήρηση πρόσβασης στην αγορά της. Το πρόβλημα της διαχείρισης της ξενοφοβικής και εθνικιστικής αντίδρασης σε μια τέτοια προοπτική ταλανίζει τους Συντηρητικούς, που επί χρόνια εκπαίδευαν το ακροατήριό τους σε τέτοιες αντιλήψεις, αλλά όχι και το Εργατικό Κόμμα, τουλάχιστον όχι στον ίδιο βαθμό. Επιπλέον, οι Εργατικοί είναι πολύ περισσότερο πρόθυμοι να διατηρήσουν και να ενσωματώσουν κάθε τμήμα του Ευρωπαϊκού Δικαίου που κατοχυρώνει εργασιακά δικαιώματα και περιβαλλοντικές προδιαγραφές.

Πράγματι, τις τελευταίες εβδομάδες φαίνεται πως ο Τζέρεμι Κόρμπιν έχει εγκαταλείψει κάθε σχετική επιφύλαξη δηλώνοντας ρητά πως το Brexit ήταν λάθος και ο αποκλεισμός της Βρετανίας από την ευρωπαϊκή αγορά θα έπληττε περισσότερο από όλους τους βρετανούς εργαζόμενους. Οδηγώντας το Εργατικό κόμμα στη στρατηγική επιδίωξη ενός μαλακού Brexit που διατηρεί μια όσο γίνεται στενότερη σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα μπορούσε να το αναδείξει σε ηγεμονική δύναμη σταθερότητας και κυβέρνησης εν αναμονή.

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΕΝΑ, Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών
Ζαλοκώστα 8, 2ος όροφος
Τ.+30 210 3647912

info@enainstitute.org
enainstitute.org